

ලෝකයේ පැරණි ශිෂ්ටාචාර

ශිෂ්ටාචාරයක් ලෙස හඳුන්වන්නේ

නගර සහ ඒවායේ ජීවත්වන සැලකිය යුතු තරමේ විශාල ජනගහනයක් ජීවත්වන සමාජයකි.

ශිෂ්ටාචාරවලට උදාහරණ:

- ❖ මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරය
- ❖ ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරය
- ❖ ඉන්දු නම්න ශිෂ්ටාචාරය
- ❖ චීන ශිෂ්ටාචාරය
- ❖ මායා ශිෂ්ටාචාරය

පැරණිම ශිෂ්ටාචාරය මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරයයි.

❖ ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳ ඉගෙන ගැනීම අපට වැදගත් වනුයේ ඒවායේ ජීවත් වූ අය නිපද වූ නොයෙකුත් දෑ අදටත් අපේ ජීවිතවලට වැදගත් වන නිසා ය.

මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරය

යුප්‍රටීස් ටයිග්‍රිස් යන ගංගා නිම්නවල මෙම ශිෂ්ටාචාරය දියුණු විය. එම ප්‍රදේශය වර්ථමානයේ දී අයත් වනුයේ **ඉරාකයට**ය. මෙසපොතේමියාව යන වචනයෙන් අදහස් වන්නේ **"ගංගා දෙකක් මැදි වන සේ පිහිටි රට"** යන්නයි. මෙම ශිෂ්ටාචාරය බිහි වූයේ මීට වසර පන්දහසකට පමණ ඉහතදී ය. එනම් ක්‍රිස්තු පූර්ව 3100-2900 අතර කාලයේ දීය. මෙසපොතේමියාවේ ප්‍රධාන නගර අවට සිටි අය කෘෂිකර්මාන්තයේ හා සත්ත්ව පාලනයේ නියලී සිටියහ. තිරිඟු ,බාර්ලී ඔවුන් වගා කළ ධාන්‍ය අතර වේ.

- ❖ ධාන්‍ය වර්ග, පලතුරු, එළවළු වර්ග ආදියද ඔවුන් වගා කළහ.
- ❖ වගා කටයුතුවලදී නගුල්ද ගලින් තැනූ උදළු ද භාවිතා කළහ.
- ❖ මෙහි වැසියෝ ස්වභාව ධර්මය දෙවියන් ලෙස සලකා වැදුම් පිදුම් කළහ. (වර්ෂාව සුළඟ සහ ගංවතුර එසේ දේවත්වයෙන් පූජාවටලක් විය)

දේවමණ්ඩලයේ ප්‍රධානියා → අනු
 පොළවට අධිපති දෙවියා → එන්කිකි
 සුළඟට සහ ගොවිතැනට අධිපති දෙවියා → එන්ලිලි.
 දෙවියන්ට පුද පූජා පැවැත්වීමට තැනූ දේවාල → සිගුරට්

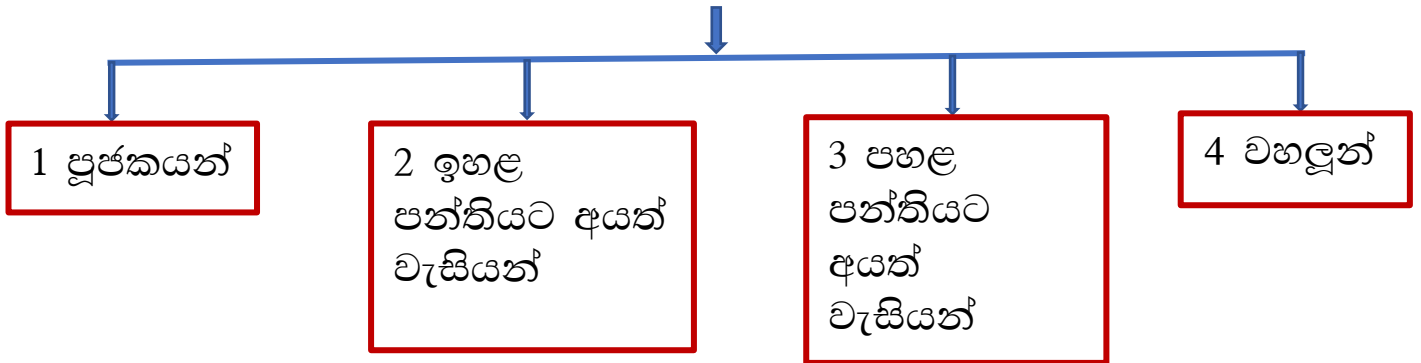
පැරණි උර් නගරයේ පිහිටි මෙසපොතේමියානු සිගුරට් දේවාලයකි

වෙළඳාම් කටයුතු

වෙළඳාම් කටයුතු කරනු ලැබුවේ කුඩා නැව් වලිනි. මෙම නැව් වල කැම බිම ,ඇඳුම පැළඳුම් ආදී දේ ගෙන ගියේය. මෙසපොතේමියාවේ උතුරු කොටසේ ජීවත් වූ ඇසිරියන්වරු දක්ෂ වෙළෙන්දෝය. ඔවුන් වෙළඳාම් කළේ ගොඩබිම් හරහාය. මොවුන් බුරුවන්ගේ පිට පටවා ගෙන වෙළඳාමේ යාමට ඔවුහු පුරුදු වූ අතර ඒවා **තවලම්** ලෙස හඳුන්වයි.

සමාජය

මෙසපොතේමියානු සමාජය කොටස් 04 කි.

❖ පුජකයන්

- සමාජයේ සිටි බලවත්ම පිරිසයි.
- ආගමික කටයුතු සිදු කළේය.
- වෛද්‍යවරුන් ලෙසද කටයුතු කර ඇත.
- බැටළු සම්වලින් සැඳු කබායක් ඇඳ සිටියහ.

❖ ඉහළ පන්තියට අයත් පිරිස

- පිරිමි සහ ගැහැණු රනින් කළ නොයෙකුත් ආහරණ පැළඳ සිටියහ.
- පිරිමි දිගට රැවුල වැවූහ. සහ කොණ්ඩය වැවූහ.
- කාන්තාවන් එක් උරයක් වැසෙන සේ ඇඳුම් ඇන්දේය.

❖ පහළ පන්තියට අය

- සුබෝපබෝගී ජීවිතයක් ගත කළේ නැත.
- තමන්ගේ නිවාසවල පහසු ලෙස ජීවත් වූහ.
- මෙම වැසියා වෙහෙස වි වැඩ කළේය.

අක්ෂර පද්ධතිය

- ලෝකයේ පැරණිම අක්ෂර පද්ධතිය නිපදවනු ලැබුවේ මෙසපොතේමියානු වැසියන් විසිනි.
- මෙම අක්ෂර කුනය අක්ෂර ලෙස හඳුන්වයි.
- මෙසපොතේමියාවේ ජීවත් වූ ගිල්ගමේෂ් නමැත්තා විසින් කුනය අක්ෂරයෙන් ලියන ලද විර කාව්‍ය ලෝකයේ පැරණිතම සාහිත්‍ය කෘතිය ලෙස සැලකේ.

මෙසපොතේමියාව පාලනය කළ **හමුරාබි** නම් පාලකයා විසින් සකස් කරන ලද නීති මාලාවක් සහිත ලේඛනයක් පවතින අතර, එය **ලෝකයේ පැරණිතම නීති පොතයි.**

ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය

- ❖ ඉන්දු ගංගා නිම්නයේ මෙම ශිෂ්ටාචාරය දියුණු විය.
- ❖ වර්ථමානයේ දී එම ප්‍රදේශය ඇෆ්ගනිස්ථානයටත් , පකිස්ථානයටත් ,ඉන්දියාවේ වයඹ කොටසටත් අයත් විය.
- ❖ මෙම ශිෂ්ටාචාරයේ දියුණුම අවස්ථාව පැවතියේ ක්‍රි පූ 2600-1900 ත් අතර කාලයේය.
- ❖ ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයට අයත් ප්‍රධාන නගර 04කි

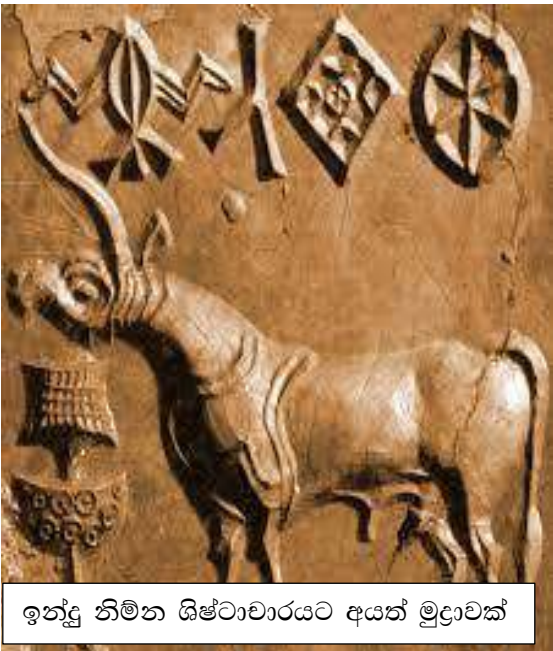
- 1 මොහෙන්ජොදාරෝ
- 2 හරප්පා
- 3 ඩොලවීර
- 4 කාලිබන්ගන්

- ❖ ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාර වැසියා තඹ, ලෝකඩ, ඊයම් සහ ටින් ආදී ලෝහ සම පිළිස්සු මැටි ගඩොළු භාවිතා කර ඇත.
- ❖ ඉන්දු නිම්නයෙන් පූජකයෙකුගේ යැයි සැක කෙරෙන මූර්තියක් හමු වී ඇත.
- ❖ ක්‍රමානුකූල ජලකාණු පද්ධතියක් භාවිතා කළහ.
- ❖ මෙම නගරවල ක්‍රමවත්ව අපද්‍රව්‍ය බැහැර කර ඇත.
- ❖ මැනවින් සකසන ලද මාර්ග පද්ධතියක් පවතින්නට ඇතැයි විශ්වාස කරයි.
- ❖ ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයට අයත් මූද්‍රාවල කුමක් ලියා තිබෙන්නේද යන්න නිශ්චිතව තවම සොයා ගෙන නැත.

ඉන්දු නිම්න නගරයේ ප්‍රධාන නගරයකි

ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයට අයත් මුද්‍රාවක්

ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයට අයත් මූර්තියකි. පූජකරුවන් යැයි විශ්වාස කෙරේ

පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනයට ගත් ලිඳකි

ඉන්දු නිම්න නගරයේ ප්‍රවාහනයට යොදා ගත් කරත්තයක අනුරුවකි

ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරය

- ❖ මෙම ශිෂ්ටාචාරය පාලනය කරන ලද්දේ පාරාවෝ නමින් හැඳින්වෙන රජ පෙළපතක් විසිනි.
- ❖ මෙම ශිෂ්ටාචාර වැසියාගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය වූයේ කෘෂිකර්මාන්තය යි.
- ❖ දියුණු වාරිමාර්ග පද්ධතියක් පැවතුණි.
- ❖ මොවුන් ලෝකයට දායාද කළ වැදගත්ම දෙය වන්නේ පිරමිඩයි. පිරමිඩ තුළ පාරාවෝ රජවරුන්ගේ මළ සිරුරු තැන්පත් කරනු ලැබිණි.
- ❖ මොවුන් අක්ෂර පද්ධතියක් නිපදවූ අතර ඒවා ඊජිප්තු වික්‍රාක්ෂර ලෙසට හඳුන්වයි.
- ❖ මළසිරුරු කල් තබා ගැනීමේ මමිකරණ ක්‍රමය ලෝකයට හඳුන්වා දෙන ලද්දේ ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාර වැසියන්ය.

පිළිතුරු සපයන්න

1. ලෝකයේ පැරණිතම නීති පොත කුමක්ද?
2. ලෝකයට පිරමිඩ හඳුන්වා දුන්නේ කුමන ශිෂ්ටාචාර වැසියන්ද?
3. ලෝකයේ පැරණිම ශිෂ්ටාචාරය කුමක්ද?
4. ඊජිප්තු වැසියන් අපට දායාද කළ වැදගත්ම දේ කුමක්ද?
5. එන්ලිලි නමින් වන්දනාමානයට ප්‍රාක්‍ර වූයේ කවුද?